

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ORSZÁGGYÜLÉSI BIZTOSA
1051 Budapest, Nádor u. 22.
1387 Budapest, Pf. 40. Telefon: 475-7100 Fax: 269-1615

A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ORSZÁGGYÜLÉSI BIZTOSÁNAK ÁLLÁSFOGLALÁSA

Ügyszám: JNO-4817/2009.

Tárgy: A Mohácsi Farostlemezgyár működésével kapcsolatos vizsgálat

I. A panasz

1. 2007 decemberében egy, a nevének elhallgatását kérő panaszos egy lakóközösség nevében fordult az állampolgári jogok országgyűlési biztosához. Levele szerint Mohácson, egy farostlemezgyár közvetlen szomszédságában állnak lakóházaik. 2006-ban egy új befektető vette meg a gyárat és új technológiai eljárást vezetett be, amely több szempontból is problémákat okoz a környéken élőknek. Az üzemelés során remeg a föld, a nyílászárók rezegnek, a házak falai repedezni kezdtek. Gyakran érezni vegyszerszagot, a gyár kéményén távozó füstöt a lakók felé viszi a szél. Az éjszakai működés akkora zajjal jár, hogy nem lehet ablakot nyitni és aludni a környéken. A gyár működésével kapcsolatos panaszait több fórumon jelezték már, de érdemi segítséget sehol sem kaptak. Sétélmezték emellett azt is, hogy a gyár engedélyezési eljárásairól nem értesültek, abban jogorvoslati jogukkal nem élhettek. A panaszos levelében felvetette azt is, hogy a zavaró hatások miatt az ingatlanok veszítettek értékükből. A gyár üzemeltetőjével már folytak tárgyalások a problémákról, de érdemi előrelépés nem történt, megegyezés nem született.
2. A panasz alapján az állampolgári jogok országgyűlési biztosa megkereste az ügyben érintett hatóságokat, majd 2008. március 13-án kelt levelében arról tájékoztatta a panaszost, hogy mivel az eljárás a Dél-Dunántúli Regionális Közigazgatási Hivatal Baranya Megyei Kirendeltségénél és a Dél-Dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségénél is folyamatban van, így hatáskörének hiányában nincs lehetőség a panasz kivizsgálására.
3. 2008. szeptember 24-én a lakóközösség nevében, egy nevének elhallgatását kérő másik panaszos beadványt nyújtott be a biztoshoz, hivatkozva annak korábban kiadott levelére. A panaszt annyiban egészítette ki, hogy a gyár telepengedélyezési eljárása 2008 márciusában befejeződött, a gyár érvényes telepengedéllyel nem rendelkezik, ennek ellenére üzemel. Ezt jelezték az illetékes Jegyzőnek, aki beadványukra nem válaszolt. A panaszos sétélmezte emellett azt is, hogy hatásvizsgálati eljárás nem történt, annak ellenére, hogy a gyár termelése a többszörösére nőtt és változott a technológia is. A fentiek alapján kérte a biztos intézkedését. 2008. október 5-én az állampolgári jogok országgyűlési biztosa a panaszt a jövő nemzedékek országgyűlési biztosához áttette.

II. A hatáskör megalapozása

4. Az Alkotmány 18. §, illetve 70/D. § (2) bekezdései szerint a Magyar Köztársaság elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez, és a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez való jogot – többek között – az épített és a természetes környezet védelmével valósítja meg.
5. Az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. törvény 27/B. § (1) bekezdése szerint a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa figyelemmel kíséri, értékeli és ellenőrzi azon jogszabályi rendelkezések érvényesülését, amelyek biztosítják a környezet és a természet állapotának fenntarthatóságát és javítását. Feladata a mindezekkel kapcsolatban tudomására jutott visszasságok kivizsgálása vagy kivizsgáltatása, és orvoslásuk érdekében általános vagy egyedi intézkedések kezdeményezése.
6. Elsődlegesen azt vizsgáltuk a jelen ügyben, hogy a panaszos beadványában foglaltak alapján fennáll-e alkotmányos visszasság, sérült-e az egészséges környezethez való jog, a hatóságok eleget tettek-e a jogszabályokban foglalt előírásoknak, a bejelentések alapján eljártak-e, a tényállást megfelelően tisztázták-e, tettek-e intézkedéseket a sérelmezett állapot megszüntetésére.
7. A fentiek alapján a panaszbeadványokhoz csatolt iratok értékelése mellett megkerestük Mohács Város Jegyzőjét és a Dél-Dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőséget (a továbbiakban: Felügyelőség) az iratok megküldése végett. A rendelkezésünkre bocsátott iratokat értékeltük, az eljárásokat áttekintettük.
8. A jelen állásfoglalás tervezetét az érintett hatóságoknak és a panaszosnak véleményezésre megküldtük. A Felügyelőség 2009. október 8-án kelt, Mohács Város Jegyzője szintén 2009. október 8-án kelt, Mohács Város Polgármesteri Hivatal Igazgatási Osztályának vezetője 2009. október 22-én kelt leveleiben foglaltak figyelembevételével az állásfoglalást véglegesítettük.

III. A tényállás

9. Az ún. MOFA lakótelepet - melynek lakóközösségének nevében a panaszokat benyújtották - a Mohácsi farostlemezgyár építtette több évtizede szolgálati házakként. 28 házat építettek, melyek egy utcában állnak, az utca egyik vége közvetlenül határos a farostlemezgyárral. A farostlemezgyár melletti területek - így a lakótelep övezeti funkciója - Mohács Város Önkormányzat Képviselőtestületének 14/1999. (IV. 23.) számú rendeletével elfogadott helyi építési szabályzat és szabályozási terv alapján *gazdasági*. A lakóházak az üzemtől déli irányban találhatóak. A rendelkezésünkre bocsátott iratok szerint az üzem működésének hatásai kiterjednek a környéken található üdülőterületre is.
10. A gyár működésével kapcsolatos panaszok azt követően jelentkeztek, hogy 2006-ban egy új befektető vette meg a létesítményt és megváltoztatta az alkalmazott technológiát. Ennek keretében az addigi nedves technológiát száraz technológiára cserélték, a kapacitást bővítették, az üzemet átépítették. A gyár működése jelentős mértékben átalakult, változott az energiaellátási és fűtési rendszer, új üzemsorok épültek az alkalmazott új technológia igényei szerint. A technológiaváltás és az átépítések miatt több engedélyezési eljárás is indult, részben egymással párhuzamosan. A gyár működésével kapcsolatosan több lakossági panaszt nyújtottak be, ezek nyomán is indultak eljárások. A megindult eljárásokat tárgyük szerint csoportosítva az alábbiakban mutatjuk be részletesen.

A/. Építési engedélyezési eljárás

11. A gyár új technológiájának bevezetéséhez szükség volt az épület átépítésére, bővítésére is, illetve egyes részeket elbontottak. Az építési engedélyezési eljárások is ennek megfelelően zajlottak le, több ütemben. Az egyes építési eljárások részletes bemutatásától eltekintünk, csak azt emeljük ki állásfoglalásunkban, amely valamilyen okból jelentőséggel bír.
12. Az I. ütemben a használaton kívüli épületek bontására, a II. ütemben az alapüzemi épületegyüttes átalakítására, a gyártósor helyén raktárak építésére, a III. ütemben az V. üzem leállítására, új gyártósor építésére, valamint a meglévő épületek átalakítására került sor. A rendelkezésünkre álló iratok szerint az engedélyezési eljárások sora 2006. május 3-án kezdődött meg, az utolsó építési engedély 2007. február 20-án kelt, és március 21-én emelkedett jogerőre. Az építtető 2007. május 11-én nyújtott be kérelmet az építési engedélyek alapján elkészült épületek használatbavételi engedélye iránt.
13. Az alapüzem és a technológiacseréhez tartozó műtárgyak használatbavételét az építési hatóság 487-25/2007. számú, 2007. augusztus 17-én kelt határozatával engedélyezte. A Felügyelőség 402-10/2007. számú szakhatósági hozzájárulását a határozat tartalmazta. A szakhatósági állásfoglalás szerint a helyszíni szemle során megállapítást nyert, hogy a telepen meglévő, üzemi veszélyes hulladékgyűjtőben a képződő hulladékok környezetszennyezést kizáró módon történő gyűjtése nem biztosított, ezért a Felügyelőség a használatbavételi engedély kiadásához – többek között - azzal a kikötéssel járult hozzá, hogy 30 napon belül új veszélyes hulladékgyűjtőt kell kialakítani.
14. A fenti határozat ellen egy lakos nyújtott be fellebbezést arra hivatkozva, hogy az építési hatóság nem tárta fel az ügyfélkört megfelelően, mivel ő sem kapott a használatbavételi engedélyből, pedig a gyár közvetlen közelében lakik. Fellebbezése indokaként előadta, hogy a lakótelepen élők mindennapjaiban folyamatos a zaj, az épületek megrepedezéséhez vezető rezgés, és időszakosan zavaró vegyszerszag érezhető.
15. A Közigazgatási Hivatal a fellebbezés nyomán megkereste az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőséget (a továbbiakban: Főfelügyelőség), és szakhatósági állásfoglalását kérte. A Főfelügyelőség 14/5736-5/2007. számon kiadott, 2007. december 18-án kelt másodfokú szakhatósági állásfoglalásában az elsőfokú szakhatósági állásfoglalást megváltoztatta, és a használatbavételi engedély kiadásához nem járult hozzá. Indokolása szerint a Felügyelőség nem tisztázta megfelelően a tényállást, mivel ha a tevékenység során veszélyes hulladék képződik, de annak – a központi veszélyes hulladékgyűjtő helyre történő szállításáig történő – tárolására, gyűjtésére nincs a jogszabályoknak megfelelő hulladékgyűjtő, akkor a tevékenység mindaddig nem végezhető, míg a hulladékgyűjtőt ki nem alakítják és annak üzemelési szabályzatát a Felügyelőség jóvá nem hagyja. A Főfelügyelőség megállapította azt is, hogy a szakhatósági állásfoglalásból nem derül ki, hogy a levegővédelmi és zajvédelmi követelményeknek megfelelően működik-e a gyár.
16. A fellebbező 2008. január 24-én, a fellebbezés érdemi elbírálása előtt visszavonta fellebbezését, így a Közigazgatási Hivatal az eljárását 13-70/2008. számú, 2008. március 4-én kelt végzésével megszüntette, a Ket. 31. § (1) bekezdésére hivatkozással, amely szerint a hatóság az eljárást végzésével megszünteti, ha az eljárás kérelemre indult és az ügyfél a határozat jogerőre emelkedése előtt kérelmét visszavonta, kivéve, ha az eljárás hivatalból is megindítható. A fellebbezési eljárás lefolytatására az ügyfél kérelme alapján kerülhet csak sor, így az ügyféli kérelem visszavonása az eljárás megszüntetését vontta maga után. A Közigazgatási Hivatal felügyeleti eljárást nem folytatott le arra való hivatkozással, hogy az engedélyes jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogait az sértené.

17. Tekintettel a nemleges másodfokú szakhatósági állásfoglalásra a Közigazgatási Hivatal a Baranya Megyei Főügyészségen óvás benyújtását javasolta. Ennek nyomán a Főügyészség megkereste az elsőfokú szakhatóságot.
18. A Felügyelőség 2008. április 30-án kelt levelében úgy tájékoztatta a Főügyészséget, hogy az üzemeltető a levegővédelmi követelményeket teljesítette. Időközben – az eltelt mintegy fél év alatt – a veszélyes hulladékgyűjtő elkészült, azt a Felügyelőség 2008. február 2-án megtekintette, és megállapította, hogy a jogszabályi előírásoknak megfelel. Zajvédelmi szempontból megállapítható volt azonban, hogy az üzem működése során határérték túllépés volt. A jogszabályi előírásoknak való megfelelés érdekében az üzemeltető már tett intézkedéseket, és a Felügyelőség az akusztikai szakvélemény, az erre épülő intézkedési terv és a rezgésvédelmi dokumentáció benyújtására szólította fel az üzemeltetőt. A tájékoztatás szerint a Felügyelőség a megküldött dokumentációk ismeretében, illetve a telepengedélyezési eljárásban kívánt dönten a további intézkedésekről. A Felügyelőség a használatbavételi engedélyezési eljárás újbóli lefolytatását nem tartotta szükségesnek.
19. A tájékoztatás alapján a Főügyészség az óvástól eltekintett. Felhívta azonban a figyelmet arra, hogy a fellebbezés miatt a használatbavételi engedély nem emelkedett jogerőre, így az engedélyes jogokat nem szerezhette, és a Közigazgatási Hivatalnak lett volna lehetősége arra, hogy felüyeleti jogkörében eljárva megváltoztassa az elsőfokú határozatot, miután azt jogszabálysértőnek minősítette (Ket. 115. § (2) bekezdése).
20. A rendelkezésünkre bocsátott iratok szerint a használatbavételi engedély jogerejét a Jegyző az értesítettek fellebbezési jogról lemondó nyilatkozatainak benyújtását követően, 2007. szeptember 3-án állapította meg, és a jogerősítő záradékkal ellátott engedély 2 példányát az engedélyes ugyanezen a napon át is vette.
21. A megvalósított átalakításokat követően a rendelkezésünkre bocsátott iratok alapján az üzem fokozatosan, 2007 őszén a fentiek szerint jogerősített engedély alapján megkezdte a tevékenységet, és további – részben környezetvédelmi tárgyú - engedélyezési eljárások is indultak. Az engedélyes rosszhiszeműsége ugyanakkor nem igazolható a tekintetben, hogy a jogerőre emelkedés előtt használatba vette az épületeket, hiszen részére a hatóság a jogerősített engedély két példányát átadta. Felhívjuk azonban a figyelmet, hogy a használatbavételi engedély a 2008. március 4-én kelt, a másodfokú eljárást megszüntető végzés jogerőre emelkedésével lett csak jogerős.

B/. Levegővédelmi eljárások

Levegővédelmi működési engedélyek

22. A gyár területén több pontforrás is található. Ezek a pontforrások a hőenergia termelés, a HDF/MDF lemezgyártás és a lakkozás technológiájához kapcsolódnak. A Felügyelőség 2198-17/2007. számú, 2007. szeptember 12-én kelt határozatában a gyár pontforrásainak egy részére végleges, míg más pontforrásokra vonatkozóan 3, illetve 6 hónapos próbaüzemi időszakra adott levegővédelmi működési engedélyt.
23. 2008. január 25-én, a próbaüzem ideje alatt a Felügyelőség egyeztető tárgyalást tartott az engedélyessel a próbaüzem során felmerült problémákkal kapcsolatosan, ugyanis a HDF/MDF lemezlakkozás technológiánál, az üzemeltető megbízásából akkreditált szervezet által végzett mérések eredményei azt mutatták, hogy az oldószeres festékek felhasználásával a levegőterhelés határérték közeli, és az oldószer-kibocsátás jelentős. Emiatt az engedélyes új, oldószermentes festékek használatát határozta el. A rendelkezésünkre bocsátott iratok szerint

2008 júniusára az üzemben az oldószermentes festékek használata elindult. Az üzemeltető önkéntes vállalását a hatóság kikényszeríthető döntésbe nem foglalta.

24. Az engedélyes a próbaüzem lezárását követően, 2008. február 15-én benyújtotta a próbaüzemi zárójelentést, majd február 26-án az elvégzett emisszió-mérésekről készült vizsgálati dokumentációt és kérte a működési engedély kiadását. Az üzemeltető által megbízott szakértő által végzett mérések eredményei határérték túllépést nem mutattak.
25. A Felügyelőség a benyújtott dokumentumok és a kérelem alapján 2008. február 29-én kelt, 3478-6/2008. számú, jogerős határozatával levegővédelmi működési engedélyt adott a gyár pontforrásaira vonatkozóan. A határozat melléklete tartalmazta a kibocsátási határértékeket az egyes pontforrásokra és kibocsátott anyagokra vonatkozóan. A határozat rögzítette, hogy az alapanyagok (faapríték) és a tevékenység során keletkező kiporzásra hajlamos anyagok (fapor) nyílttéri tárolását úgy kell végezni, hogy az kiporzást, illetőleg levegőminőségi határértéket meghaladó légszennyezést ne okozzon. A határozat szerint a hymmen lakkozási technológiánál felhasznált illékony szerves oldószer (VOC) felhasználás éves mennyisége nem haladhatja meg a 15 tonnát. A kibocsátás teljesülését évente, illetve bizonyos pontforrások esetében ötévente kell akkreditált mérőszervezettel végeztetett szabványos emisszió méréssel ellenőriznie az engedélyesnek.

Porkibocsátás

26. 2008. március 13-án a Felügyelőség hatósági ellenőrzést tartott szóbeli lakossági panaszok alapján. A panaszok szerint a gyár működése jelentős porral jár. A helyszíni bejárás, melyen a gyárat tekintették meg, megállapítást nyert, hogy az ún. „fatéren”, (ami egy nyitott rész, fedetlen tárolási móddal) nagymennyiségű faaprítékot tárolnak. A jegyzőkönyv szerint a tárolt apríték a szemcsemérete miatt csak az anyag mozgatása során, valamint jelentős szélesebbeségnél okozhat kiporzást. A tároló téren emellett fűrészport is tárolnak, ami kis szemcsemérete miatt tárolása során is okozhat kiporzást. A fűrészport két cég szállítja el a gyárból, az átadás folyamatos. Az engedélyes a jegyzőkönyv szerint vállalta, hogy a kiporzás megakadályozása érdekében intézkedési tervet készít, amit 2008. április 30-ig nyújt be a Felügyelőségre. Az intézkedési tervet az engedélyes be is nyújtotta, de annak átdolgozására volt szükség. Az átdolgozott tervet 2008. május 13-án nyújtották be a Felügyelőségre. Az intézkedési terv részben kifejezetten a kiporzás megakadályozásához szükséges intézkedéseket részletezte, részben pedig arról számolt be, hogy a tervezett zajvédelmi intézkedések a kiporzást is megakadályozzák.
27. A Felügyelőség 2008. május 19-én kelt, 3478-11/2008. számú határozatában a diffúz porkibocsátás megakadályozása érdekében benyújtott intézkedési terv végrehajtására kötelezte a Kronospan-MOFA Kft-t. A határozat többek között előírta az aprítéktér rendszeres takarítását, fal építését, az átmeneti tároló falának átépítését, szükség szerint a tárolt anyagok letakarását. A határozat az abban foglalt részfeladatok teljesítésére differenciáltan határozott meg teljesítési határidőket. Egyes feladatokat folyamatosan el kellett látni, míg mások teljesítésére a határozat legkésőbb június 30-ig adott határidőt. A fásítás és sövénytelepítés határideje október 30. volt. Az engedélyes a részfeladatok elvégzését a Felügyelőségnek folyamatosan jelentette. Ezen bejelentések szerint 2008. június 24-ig az apríték osztályozó berendezés mellett fal épült, az átmeneti rost-tároló falát bővítették, a homlokrakodó kanalat átalakították, a lakótelep előtti szakaszon parkosítást végeztek, amely során örökzöld tujákat és gyorsan nöövő ültetvényes lombhullató fákat telepítettek.
28. 2008. május 23-án levegővédelmi létesítési engedély iránti kérelmet nyújtott be a Kronospan-MOFA Kft., mivel az üzem bővítésének lezárásaként egy méretre vágó üzemegységet kívántak megvalósítani, mely technológia telepítése új pontforrás létesítésével járt együtt. A kérelmező

a 3478-14/2008. számú, 2008. június 11-én kelt határozatban kapott levegővédelmi létesítési engedélyt az újabb pontforrásra. A kivitelezést követően a működési engedély iránti kérelmet is benyújtották. A kérelem alapján a Felügyelőség a változásokat is magába foglaló, valamennyi pontforrásra vonatkozó, egységes szerkezetű, új levegővédelmi működési engedélyt adott ki 2008. július 7-én 3478-21/2008. számon. A pontforrások jelenleg ezen engedély alapján működnek.

29. A 2008 szeptemberében 3 pontforrás kibocsátása az üzemeltető megbízásából akkreditált szervezet által elvégzett mérések szerint az előírt határérték alatt maradt. A Felügyelőség 2008. december 4-én kelt, hivatalunknak adott tájékoztatása szerint a mérések eredményei alapján levegővédelmi szempontból a gyár tevékenysége megfelel a jogszabályokban és a levegővédelmi működési engedélyben foglaltaknak. A feltárt hiányosságokat az engedélyes határidőre kiküszöbölte. A rendelkezésünkre bocsátott iratok alapján a levegővédelmi követelmények teljesülését a Felügyelőség hatósági méréssel nem ellenőrizte, a követelmények teljesülését egyedül az üzemeltető által elvégzett mérések igazolták. Nincs adatunk arról, hogy az üzem a levegővédelmi működési engedélyben foglalt egyéb előírásokat (pl. VOC felhasználás keretének betartása) teljesítette-e. A porkibocsátásra vonatkozóan 2008 őszét követően a rendelkezésünkre álló adatok szerint panasz nem érkezett, további intézkedésként fásítást végeztek, így a zavaró porterhelés feltehetőleg már megszűnt.

C/. Zaj- és rezgésvédelmi eljárások

Építési zajkibocsátás

30. A Kronospan-MOFA Kft. az üzemi létesítményeire vonatkozóan 2006. november 6-án az üzem korszerűsítésével járó beruházáshoz szükséges technológia építményeire és műtárgyaira építési engedélyt kért a Jegyzőtől. Az építési hatóság megkeresésére a Felügyelőség 2007. január 30-án kelt 402-3/2007. számú szakhatósági állásfoglalásában az építési engedély kiadásához kikötésekkel járult hozzá. A szakhatósági állásfoglalás 2. pontja szerint „a kivitelezőnek az építési időszakra az építés megkezdése előtt a T109 jelű formanyomtatvány benyújtásával meg kell kérnie az egyedi zajkibocsátási határértéket”. Az építési hatóság 2007. február 20-án kelt, 487-10/2007. számú, március 21-én jogerőre emelkedett építési engedélye megfelelően tartalmazta ezt a kikötést.
31. A határérték megállapítására vonatkozó kérelmet 2007. április 2-án nyújtották be, az eljárás megindításáról az ügyfeleket a környezetvédelmi hatóság hirdetményi úton értesítette. Így került sor a 2007. június 20-án kelt, 5796-11/2007. számú határozat közzétételére is, melyben a Felügyelőség az építési munkák idejére vonatkozó zajkibocsátási határértékeket megállapította.
32. Az üzem átalakításával járó munkálatok eközben azonban már lezajlottak, amit az is igazol, hogy a használatbavételi engedélyezési eljárások 2007 májusában már megindultak. A fentiek alapján tehát megállapítható, hogy az építés ideje alatt zajkibocsátási határértékkel a kivitelező nem rendelkezett, a határértékek megállapítására már csak az építkezés befejezését követően került sor.

Üzemi zajkibocsátás

33. Az építési zajkibocsátási határérték iránti kérelem benyújtásával egyidejűleg, 2007. április 2-án nyújtották be az üzemi zajkibocsátási határérték iránti kérelmet is. Mindkét eljárás megindításáról hirdetményi úton értesítette a Felügyelőség az ügyfeleket, hivatkozással arra, hogy az eljárás nagyszámú ügyfelet érint. A hirdetményt mintegy 2 hónappal a kérelem

beérkezését és az eljárás tényleges megindulását követően küldte meg a Felügyelőség a Jegyzőnek azzal, hogy azt a helyben szokásos módon tegye közhírré. A Jegyző a közhírré tett, és záradékolt hirdetményeket június 13-án küldte vissza a Felügyelőségnek. Ezt követően 2007. június 20-án kiadta a Felügyelőség az üzemi zajkibocsátási határértéket megállapító határozatát. A határozat szerint az üzemtől déli irányban, a MOFA lakótelep felé az üzemi zajkibocsátási határérték nappal 60 dB, éjjel 50 dB.

34. 2008. január 22-én a Kronospan-MOFA Kft. próbaüzemével kapcsolatos tapasztalatokról egyeztetést tartottak a Felügyelőségen. Ezen az egyeztetésen zajvédelmi szempontból rögzítették, hogy az üzemeltető által elvégzett mérések szerint a telep déli határánál meglévő lakóházaknál a telekhatárhoz közeli kültéri berendezések zajkibocsátása meghaladja az előírt határértékeket.
35. 2008 áprilisában több telefonos lakossági bejelentés érkezett a Felügyelőségre, melyek a gyár okozta nagy zajterhelésre vonatkoztak. 2008. április 23-án helyszíni szemlét tartott a hatóság, amelyen az üzemeltető vállalta, hogy zajcsökkentési intézkedési tervet és az azt megalapozó akusztikai szakvéleményt nyújt be a Felügyelőségre. Az intézkedési terv elkészítését az indokolta, hogy az üzemeltető több alkalommal mért határérték túllépést, ezért külső szakértők bevonásával műszaki bejárásokat folytatott, helyszíni egyeztetéseket tartott. Kidolgoztak egy belső intézkedési tervet, amelyet ekkorra már részben végrehajtottak. A 2008 májusában elvégzett mérések 6-13 dB közötti határérték-túllépéseket jeleztek az üzem környékén.
36. A 2008 júniusáig már megtett intézkedések során átalakították az apríték-osztályozót, amely a MOFA lakótelep könnyű szerkezetes épületeinek rezgését az üzemeltető nyilatkozata szerint jelentősen csökkentette. Az alapüzem déli oldalán lévő (a porleválasztó rendszereket kiszolgáló) ventilátorokat, azok motorjait, tengelyvégeit, illetve géptesteinek és csatornáinak egy részét speciális zajcsökkentő burkolattal látták el, ami 4-5 dB csökkenést eredményezett a lakótelep szélső házainál. A szárító gázégő, illetve ventilátor és a termo-olajos gázkazán ventilátorának zajcsökkentését zajelnyelő, zajárnyékoló fallal oldották meg. A benyújtott intézkedési terv szerint számos további intézkedés megtétele (fal építése, burkolás, átalakítás) szükséges ahhoz, hogy az üzem a határértékeknek megfelelően tudjon üzemelni. 2008. június 19-én a lakótelepen, az üzemeltető megbízásából elvégzett zajmérés már nem jelzett határérték-túllépést.
37. A Felügyelőség 2008. július 11-én kelt levelében az intézkedési terv benyújtásával kapcsolatosan arról tájékoztatta a Kronospan-MOFA Kft-t, hogy a telepengedély kiadásához nem fog hozzájárulni, mivel a zajhatárérték teljesülését az engedélyes nem tudta igazolni. Az intézkedési terv vonatkozásában a rendelkezésünkre álló adatok szerint a Felügyelőség egyéb intézkedést nem tett.

D/. Telepengedélyezési eljárás

38. 2008. június 6-án a Kronospan-MOFA Kft. telepengedély iránti kérelmet nyújtott be Mohács Város Jegyzőjéhez. A telepengedély iránti kérelemhez csatolt dokumentáció tartalmazta a korábban kiadott, érvényes telepengedélyt is. A rendelkezésünkre bocsátott iratok alapján megállapítható, hogy az üzem a telepengedélyezési eljárás alatt is működött.
39. A Jegyző a telepengedélyezési eljárást 2008. június 13-án megindította, és a szomszédos ingatlanal rendelkezők értesítése mellett június 26-ára helyszíni szemlét hívott össze, a benyújtott dokumentációkat az érintett szakhatóságoknak megküldte. A helyszíni szemlén részt vett az ÁNTSZ, a Jegyző, a Városi Rendőrkapitányság, az Önkormányzati Tűzoltóság és a helyi vízmű munkatársa, valamint 20 helyi lakos.

40. A helyszíni szemlén készített jegyzőkönyv szerint a lakosok jelezték, hogy az üzem működése zajos, amely főleg az esti és reggeli órákban elviselhetetlen. Tudnak róla, hogy történtek zajvédelmi intézkedések, kérik, hogy ezeket folytassák. Ezen kívül folyamatos a rezgés, az épületek repednek, a tetőszerkezetek sem bírják. Gyakran érezni vegyszerszagot, álláspontjuk szerint a gyár az ellenőrző mérések idejére leáll, így a valós helyzetet nem lehetett eddig vizsgálni, továbbá jelentős a porkibocsátás is, ami szintén zavaró.
41. Az üzemeltető képviselőinek álláspontja szerint a levegővédelmi követelményeket teljesíti az üzem, ezt mérések igazolják. Az építkezés alatt nagy munkagépekkel dolgoztak, akkor valóban nagy volt a rezgés. A lakótelep egy része könnyűszerkezetes épület, ezekben már megtörtént a kárfelmérés. A zaj és por elleni védelem miatt két zajvédő fal is épült, a por mennyisége is csökkent, a szállítás már zárt szalagon történik. A zajkibocsátási határérték teljesítése érdekében intézkedési tervet dolgoztak ki, a kibocsátás 8 dB-lel csökkent, így az üzem már teljesíti a határértéket, az ezt igazoló mérési eredményeket a Felügyelőiségre benyújtották.
42. A lakók jelezték, hogy a kárfelmérés óta eltelt időben is keletkeztek újabb károk, és a gyár működése lehetetlenné teszi az életüket, nem lehet ablakot nyitni, zavaró a monoton bűgás és a sok por. A helyszíni szemlén a szakhatóságok nem nyilatkoztak, a szemle végén lehetőség volt az ügy irataiba való betekintésre, valamint a megépült zajvédő fal megtekintésére.
43. A telepengedély kiadásához szakhatósági hozzájárulását a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal Pécsi Mérésügyi és Műszaki Biztonsági Hatósága, a Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, a Mohácsi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztálya, Mohács Város Jegyzője, mint elsőfokú építési hatóság, az ÁNTSZ Mohácsi Kistérségi Intézete, Mohács Város Hivatásos Önkormányzati Tűzoltósága megadta.
44. A Felügyelőiség 2008. július 9-én kelt, 531-10/2008. számú szakhatósági állásfoglalásában a telepengedély kiadásához nem járult hozzá, mivel a létesítményre vonatkozó 5796-12/2007. számú határozatban foglalt zajkibocsátási határértékek teljesülését a kérelmező nem igazolta.
45. 2008. július 17-én kelt kérelmében a Kronospan-MOFA Kft. a telepengedélyezési eljárás felfüggesztését kérte, a zajkibocsátási határértékek teljesítéséig. A kérelemben foglaltak szerint egyeztetéseket folytatnak a Felügyelőiséggel a határértékek teljesítésének igazolása kapcsán. Intézkedési tervet nyújtottak be a Felügyelőiségre, melynek elbírálása folyamatban van, az abban foglalt ütemterv alapján végzik a határértékeknek megfelelő működés kialakítását. Számításaik szerint a foganatosított intézkedések alapján 5-6 hónap lesz szükséges ahhoz, hogy a méréseket elvégezzék és a határértékek teljesülését igazolják. Ezt követően már nem lesz akadálya a telepengedély kiadásának, hiszen a gyár a zaj kivételével valamennyi környezetvédelmi követelménynek eleget tesz, a zajkibocsátás pedig „már csak néhány helyen lépi túl kis mértékben az előírt kibocsátási határértéket”.
46. A kérelem alapján a Jegyző a telepengedélyezési eljárást 2008. augusztus 5-én kelt, 1093-14/2008. számú végzésével 60 napra felfüggesztette, amely végzés ellen a Kronospan-MOFA Kft. jogorvoslati kérelemmel élt, tekintettel arra, hogy kérelmében az eljárás 6 hónapra történő felfüggesztését kérte.
47. A jogorvoslati kérelem nyomán a Jegyző a telepengedélyezési eljárást felfüggesztő végzését 2008. október 31-én kelt, 1093-10/2008. számú végzésében saját hatáskörében eljárva visszavonta, arra hivatkozással, hogy az ellenérdekű fél hozzájárulásának hiányában a felfüggesztés a Ket. 32. § (3) bekezdésében foglaltak alapján jogszabályt sértett a végzés meghozatalával. Ezzel egyidejűleg a felfüggesztésre irányuló kérelmet a Jegyző elutasította, az ellenérdekű fél hozzájárulásának hiányára hivatkozva.

48. Két érintett lakó is kért tájékoztatást a telepengedélyezési eljárásról, őket a Jegyző a fentiekről írásban, 2008. november 14-én kelt levelében tájékoztatta.
49. 2008. december 1-jén a kérelmező a felfüggesztési kérelmet elbíráló végzéssel szemben jogorvoslati kérelmet nyújtott be, míg ugyanezen a napon a Jegyző 1093-25/2008. számú határozatában a telepengedély iránti kérelmet elutasította arra való hivatkozással, hogy a felfüggesztés iránti kérelmet elutasító végzése november 28-án jogerőre emelkedett, és a telepengedély kiadásának feltételei nem állnak fenn.

E/. Egyéb eljárások

50. A panaszbeadvány kifogásolta, hogy a technológiaváltást **hatásvizsgálat** keretében nem vizsgálta a Felügyelőség. A rendelkezésünkre bocsátott iratok szerint az üzemeltető 2006-ban előzetes vizsgálati dokumentációt nyújtott be a Felügyelőségre a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) előírásainak megfelelően. A szakhatósági állásfoglalások, a benyújtott dokumentáció és az üzemeltetővel folytatott tárgyalás eredményeképp a Felügyelőség 5311-16/2006. számú határozatában azt állapította meg, hogy a tervezett technológiaváltásnak a környezetre, környezeti elemekre gyakorolt hatása nem jelentős, nem olyan mértékű, hogy környezeti hatásvizsgálat lefolytatása lett volna indokolt.
51. Az Obtv. 17. § (4) bekezdése szerint, ha az ügyben jogerős közigazgatási határozat született, az országgyűlési biztoshoz ennek közlésétől számított egy éven belül lehet beadvánnyal fordulni. Mivel a fenti határozat 2006-ben kelt, így a törvényességét nem vizsgáltuk.
52. Az iratok alapján ellenben az alábbiakat észleltük. Az 50. pontban foglaltakról a Felügyelőség 2008. március 12-én kelt levelében tájékoztatást nyújtott egy, a lakosok képviselőjében hozzá forduló önkormányzati képviselő részére, majd levelét azzal zárta: „a Kft. által beadott előzetes vizsgálati dokumentációt, illetve mérési jegyzőkönyvet nem áll módunkban megküldeni (adatvédelmi okok, illetve az anyagok terjedelme miatt sem) azonban az aktákba felügyelőségünkön betekinthez és a kért dokumentációt elolvashatja”. Nem rendelkezünk adattal arra vonatkozóan, hogy az iratbetekintésre sor került-e.
53. Több lakos fordult jogi képviselő útján a 2008. július 17-én kelt, az ajánlott szelvény szerint július 22-én postára adott, de csak szeptember 17-én iktatott levelében **birtokvédelem iránti kérelemmel** a Jegyzőhöz. Kérelmükben előadták, hogy a gyár által okozott zaj- és rezgésterhelés miatt nem tudják használni ingatlanjaikat, a falak repedeznek, a vagyontárgyaikat jelentős kár érte.
54. A panaszosok jelezték, hogy az üzemeltető azon állításait, amely szerint a zajhatárértékek teljesülnek, nem tudják elfogadni, mivel a zavaró hatások és a rezgés nem szűnt meg. Kérték, hogy a Jegyző a határértékek teljesítéséig tiltsa el az üzemeltetőt az aprítógép, a hántoló és az apríték-osztályozó működtetésétől, valamint minden olyan tevékenységtől, amely a rezgéseket kelti.
55. A Jegyző 2008. szeptember 25-én kelt végzésében hiánypótlást írt elő, mivel a kérelmező elmulasztotta leróni az eljárási illetéket. Miután a kérelmező ezen felhívásnak eleget tett, a birtokvédelmi eljárás megindult, 2008. október 12-én egyeztető tárgyalást tartottak.
56. Az üzemeltető képviselője elmondta, hogy mérésekkel tudják igazolni, hogy a határértékek a lakótelep irányában teljesülnek. Az egyeztetés idején a gyár nem működött, de egy későbbi mérésben lehetőséget láttak arra, hogy ezt bemutassák. Az üzemeltető álláspontja szerint a károk jelentős része az építkezés során keletkezett, így azokért a kivitelező a felelős. A

panaszosok jogi képviselője a mérésre való meghívást elfogadta, egyebekben jelezte, hogy a porszenyezés igazolására vonatkozóan fényképes bizonyítékokat kíván becsatolni, és szükség esetén csatol egy felvételt is, melyen a rezgés jól látható.

57. A felek ezt követően kérték az eljárás felfüggesztését, hogy a méréseket elvégezhessek. A kérsnek megfelelően a Jegyző 2008. november 12-én kelt, 13869-11/2008. számú végzésében az eljárást felfüggesztette. A végzés ellen jogorvoslati kérelem nem érkezett, az december 4-én jogerőre emelkedett. A rendelkezésünkre álló adatok szerint a birtokvédelmi eljárás folytatását a lakosok jogi képviselője 2009 októberében kérelmezte, az ügyben a Jegyző igazságügyi szakértőt rendelt ki.

IV. Jogi elemzés

A/. Építési engedélyezési eljárás

58. Az építésügyi engedélyezési eljárások az egyes építményekkel, építési munkákkal és építési tevékenységekkel kapcsolatos építésügyi hatósági engedélyezési eljárásokról szóló 46/1997. (XII. 29.) KTM rendelet alapján zajlottak le. E rendelet 7. §-a szerint az építményekkel kapcsolatos építésügyi hatósági engedélyezési eljárásokban a rendelet 2. számú mellékletében felsorolt és aszerint az adott esetben érdekelt szakhatóságok működnek közre. A szakhatóságok hozzájárulása a hatáskörükbe tartozó szakkérdésekre, illetve az általános érvényű jogszabályokban és a helyi építési szabályzatban, településrendezési tervekben nem érintett egyéb, a szakhatóság hatáskörét érintő kérdések vizsgálatára terjed ki.
59. A szakhatóságok eljárása tehát azért fontos, hogy a szakági kérdésekben az arra felhatalmazással és megfelelő szaktudással rendelkező hatóság tudjon véleményt nyilvánítani. A tárgyi eljárásban a Felügyelőség részéről adott szakhatósági állásfoglalások jellemzően általános kikötéseket tartalmaztak.
60. Ismét utalunk a Főfelügyelőség 14/5736-5/2007. számon kiadott, 2007. december 18-án kelt másodfokú szakhatósági állásfoglalására, melyben a Főfelügyelőség megállapította, hogy a Felügyelőség nem tisztázta megfelelően a tényállást, mivel ha a tevékenység során veszélyes hulladék képződik, de annak – a központi veszélyes hulladékgyűjtő helyre történő szállításáig – tárolására, gyűjtésére nincs a jogszabályoknak megfelelő hulladékgyűjtő, akkor a tevékenység mindaddig nem végezhető, míg a hulladékgyűjtőt ki nem alakítják, és annak üzemelési szabályzatát a Felügyelőség jóvá nem hagyja. A Főfelügyelőség megállapította azt is, hogy a szakhatósági állásfoglalásból nem derül ki, hogy a levegővédelmi és zajvédelmi követelményeknek megfelelően működik-e a gyár. **A szakhatóságként való eljárások során a környezetvédelmi hatóságnak azt kell vizsgálnia, hogy valamennyi környezetvédelmi előírást teljesíti-e a kérelmező.**
61. Az építési engedélyezési eljárásokban érdemi szakhatósági előírások megtételével kell a környezetvédelmi követelményeket érvényesítenie a hatóságnak, és az előírások érvényesülésének ellenőrzése garanciális előírás. Amennyiben a használatbavételhez szükséges környezetvédelmi előírásokat a kérelmező nem tudja teljesíteni, úgy számára szakhatósági hozzájárulás nem adható. A környezeti érdekek sérelmét jelenti, ha a hatóság anélkül járul hozzá a használatbavételhez, hogy a kérelmező a jogszabályi követelményeket teljesítené, és ezeknek a teljesítésére egy későbbi határidőt állapít meg. A szakhatósági állásfoglalásnak a tényleges helyzeten kell alapulnia.

62. **Megállapítjuk, hogy a Felügyelőség elmulasztotta a használatbavételi engedélyezési eljárásban következetesen érvényesíteni a környezetvédelmi szempontokat, de mulasztása nem olyan súlyú, hogy az önmagában alkotmányos visszásságot jelentsen.**

B/. Levegővédelmi eljárás

63. A levegővédelmi eljárások a levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Lr.) alapján zajlottak.

64. A gyár levegővédelmi működési engedéllyel rendelkezett és rendelkezik jelenleg is, az üzemeltető által elvégzetett mérések határérték túllépést nem jeleztek. A porkibocsátásra vonatkozóan az engedélyes a Felügyelőség által jóváhagyott intézkedési tervben foglaltakat teljesítette, a rendelkezésünkre bocsátott iratok alapján ezt követően lakossági panasz nem érkezett a porterhelésre vonatkozóan.

65. A lakosok több alkalommal jelezték ugyanakkor, hogy a lakótelepen sokszor vegyszerszag érezhető. A Felügyelőség ezeket a panaszokat - a rendelkezésünkre álló adatok alapján - nem vizsgálta ki, azok helytállósága tekintetében nem tisztázta a tényállást. Így nem megállapítható, hogy valóban van-e olyan veszélyes anyag kibocsátás, illetve bűzterhelés az üzem részéről, amely miatt hatósági intézkedéseket kellett volna tenni. E vonatkozásban történtek ugyan lépések, de ezek a rendelkezésre álló adatok alapján, illetve a megfelelő hatósági intézkedések hiányában nem elégségesek. Az üzem – példaértékű módon - vállalta oldószermentes festékek alkalmazását, azonban ezt a Felügyelőség hatósági úton kikényszeríthető levegővédelmi követelményként nem írta elő, így végrehajtása mindig az üzem szándékától, elkötelezettségétől függ, hatósági ellenőrzése, végrehajtása nem lehetséges. Másfelől a határozat a VOC felhasználását évi 15 tonnában határozta meg. Ezen korlátozás eredményessége megfelelő ön- és hatósági ellenőrzést kíván meg, így erre külön is figyelmet kell fordítani.

66. Az üzem működését, a levegővédelmi követelményeket az elérhető legjobb technika előírásainak megfelelően kell vizsgálni. Az Lr. 5. § (1) bekezdése szerint tilos a környezeti levegő olyan mértékű terhelése, amely légszennyezést vagy határértéken felüli légszennyezettséget okoz, valamint a környezeti levegő bűzzel való terhelése. Ugyanezen § (2) bekezdése szerint a levegőterhelést okozó forrásokra, tevékenységekre, technológiákra, létesítményekre az elérhető legjobb technika alapján, jogszabályban, illetőleg a környezetvédelmi hatóság egyedi eljárásának keretében kibocsátási határértéket, levegővédelmi követelményeket kell megállapítani. A (3) bekezdés szerint azon tevékenységeknél, ahol kibocsátási határértéket a légszennyező forrás sajátosságai miatt megállapítani nem lehet, levegővédelmi követelmények, műszaki intézkedések előírásával, az elérhető legjobb technika alkalmazásával kell a levegőterhelést megelőzni, vagy a legkisebb mértékűre csökkenteni.

67. A 8. § (1) bekezdése előírja, hogy a légszennyező források üzemeltetését az elérhető legjobb technika alkalmazásával kell végezni. Ennek érdekében az üzemeltetőnek – egyebek mellett - meg kell tenni a következő intézkedéseket:

- a) a tevékenység folytatásához szükséges, levegőterhelést okozó anyagok felhasználásának minimalizálását,
- b) az eljáráshoz szükséges anyagok és az energia hatékony felhasználását,
- c) a kibocsátások megelőzését, vagy ezek kockázatának minimumra csökkentését.

68. A 9. § (6) bekezdés alapján az engedélyezési eljárás során a kérelmező műszaki és gazdasági dokumentációval igazolni, a hatóság ellenőrizni köteles, hogy a tervezett, illetőleg megvalósított műszaki megoldás megfelel az elérhető legjobb technika alapján meghatározott levegővédelmi követelményeknek és előírásoknak. Az elérhető legjobb technika meghatározásánál figyelembe kell venni az 1. számú mellékletben foglaltakat. Az 1. sz. melléklet 2. és 10. pontjai alapján az elérhető legjobb technika meghatározásánál az intézkedés valószínű költségei és előnyei, továbbá az elővigyázatosság és a megelőzés alapelvei mellett különösen figyelembe veendő szempont a kevésbé veszélyes anyagok használata, valamint annak igénye, hogy a kibocsátások környezetre gyakorolt hatását és ennek kockázatát a minimálisra csökkentsék vagy megakadályozzák.
69. A 9. § (5) bekezdése szerint az engedély felülvizsgálatát el kell végezni akkor, ha a létesítmény által okozott szennyezés vagy a levegőminőségi állapot megőrzése szükségessé teszi a jogszabályban előírt kibocsátási határérték, illetőleg levegővédelmi követelmény módosítását, illetve, ha az elérhető legjobb technikában bekövetkezett változás lehetővé teszi a kibocsátási határérték csökkentését. A hatóság a felülvizsgálat eredménye alapján megállapítja az engedély új levegővédelmi követelményeit és előírásait.
70. A 14. § szerint a bűzzel járó tevékenység során az elérhető legjobb technika alkalmazásával meg kell akadályozni, hogy a lakosságot zavaró bűz kerüljön a környezetbe. Az elérhető legjobb technika alkalmazását, az egyedi határértéket, illetőleg a lakosságot zavaró bűzzel járó tevékenység korlátozását vagy betiltását a közegészségügyi hatóság állásfoglalása alapján a környezetvédelmi hatóság hatósági határozatban írja elő.
71. Mindezek alapján a tényállás tisztázását követően indokolt esetben az elérhető legjobb technika alapján meg kell vizsgálni a technológia során használt veszélyes anyagok mennyiségének csökkentése, illetve helyettesítése lehetőségeit.
72. A lakosok által többször jelzett zavaró vegyszerszag megelőzése, megszüntetése érdekében a levegővédelmi követelmények ellenőrzésén túl külön figyelmet kell fordítani arra is, hogy az üzem beltéri levegőminősége, a munkavállalók veszélyes, illetve rákkeltő levegőszennyező anyagokkal szembeni védelme megfelelően biztosított-e. Ennek keretében tisztázni kell, hogy mindennek tárgyi feltételei, így elsődlegesen a szellőztetés és a klíma megfelelően működtethetők-e, alkalmasak-e azok a beltéri levegő olyan kezelésére, hogy nem terhelik egyúttal a környezetet és nem veszélyeztetik, illetve zavarják a lakosságot. Mindezek elégtelensége esetén óhatatlanul előfordul, hogy az üzem nyitott nyílászárók mellett folytatja tevékenységét, így a technológia során alkalmazott veszélyes anyagok közvetlenül a környezetbe jutnak. Mindennek tisztázására a munkavédelmi és a közegészségügyi hatósággal közös hatósági ellenőrzést indokolt tartani.
73. Ugyanakkor megjegyezzük, hogy az üzem működésével együtt járhat egy olyan bűzhatás is, amelynek tűrése a lakosság részéről indokolt lehet. A kérdés megítélésakor figyelemmel kell lenni ugyanis a helyi sajátosságokra, pl. arra, hogy az érintett terület gazdasági övezetben fekszik, így az ott lakókat más tűrési kötelezettség terhelheti, mint a falusias, kertvárosias stb. övezetben élőket, ekképpen szükségszerűen számolniuk kell ipari tevékenységből eredő hatásokkal. Mindez természetesen nem jelenthet mentességet az üzem számára a környezetvédelmi közigazgatási előírások (pl. határértékek) megtartásának kötelezettsége alól. A szomszédjogi, birtokvédelmi érdekek súlyozása, mérlegelése mindazonáltal nem tartozik hatáskörünkbe, továbbá a birtokvédelmi eljárás jelenleg is folyamatban van, ezért e tekintetben állásfoglalást nem fogalmazunk meg.

74. A Felügyelőség 2009. október 8-án kelt levelében arra hívta fel figyelmünket, hogy Mohács Város területén az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat keretében a gyár mellett ülepedő por mérőhelyet üzemeltettek 2007. januárjától 2007. december 31-ig. A mérési eredmények alapján Mohács Város levegőjének minősége ülepedő por szempontjából jó minőségű volt. A Felügyelőség álláspontja szerint a gyár környezetének levegőminősége ezen mérési eredmények alapján ismert volt, a mért eredmények az egy éves időtartam alatt a lakossági bejelentéseket nem igazolták. A levél szerint „a gyár környezetében a mért értékek sem az építés időtartama alatt, sem pedig később az új üzem működésének megkezdésétől nem haladták meg a levegőminőségi határértékeket.”
75. A Felügyelőség tájékoztatása szerint az engedélyes által megbízott, akkreditált mérőszervezet mérései alapján a telephelyen határérték túllépés nem történt, de a 2009. évi hatósági ellenőrzési program keretében ellenőrző méréseket végeztek, melyek kiértékelése folyamatban van.
76. A rendelkezésünkre bocsátott iratok alapján a Felügyelőség a 2009. év kivételével hatósági mérést nem végzett, így – az ülepedő por kivételével - nem állnak rendelkezésre adatok arról sem, hogy az elmúlt években a lakótelepen milyen levegőterhelés érte a lakosokat.
77. A lakossági panaszokra való tekintettel az engedélyes által elvégzett mérések mellett a tényállás megfelelő tisztázása érdekében szükségesnek tartjuk hatósági mérések elvégzését, az engedélyben foglalt teljesítésének ellenőrzését, esetleges további levegővédelmi követelmények meghatározását.
78. Ezen megállapításunkat a Felügyelőség észrevételei ellenére fenntartjuk, tekintettel arra, hogy az üzem működésével kapcsolatban több éve érkeznek lakossági bejelentések, de ezek megalapozottságának vizsgálata során hatósági mérések eredményei nem álltak rendelkezésre, ellenőrző mérések is csak az idei évben történtek. Álláspontunk szerint egy, a gyár mellett üzemeltetett, kizárólag az ülepedő por szintjét mérő berendezés eredményeiből a gyár teljes környezetének általános levegővédelmi állapotát nem lehet oly módon értékelni, hogy a lakossági panaszok megalapozatlanok.
79. Hangsúlyozzuk, hogy amennyiben lakossági bejelentések érkeznek valamely környezethasználóval szemben, úgy indokolt, hogy a határértékek és az engedélyekben foglalt megtartásának ellenőrzését a hatóság saját mérésekkel is ellenőrizze, eleget téve tényállás tisztázási kötelezettségének. Erre utal maga a Felügyelőség is levelében, a zajvédelmi követelmények ellenőrzése kapcsán, amikor is azt jegyezte meg, hogy a Felügyelőség a határértékek teljesülését elsősorban abban az esetben ellenőrzi, amennyiben valamilyen körülmény (pl. közérdekű bejelentés) arra okot ad.
80. **A fentiek alapján megállapítjuk, hogy a Felügyelőség a vegyszerszagot kifogásoló panaszok tárgyában nem tisztázta a tényállást, saját mérésekkel nem ellenőrizte a határértékek és a levegővédelmi követelmények megtartását, ezzel az egészséges környezethez való joggal összefüggő visszásságot idézett elő.**

C/. Zaj- és rezgésvédelmi eljárások

81. Az ügyben rendelkezésünkre álló iratok alapján az üzem tevékenységével együtt járó hatások közül – álláspontunk szerint - a zajterhelés a legmeghatározóbb. Mind a panaszok, mind pedig az üzemeltető által – részben önként – megtett intézkedések és azok nagyságrendje is azt jelzi, hogy az üzem 2007 őszén megkezdett működése jelentős mértékű zajjal járt. Az üzem ráadásul több műszakban működött fokozva a zajterhelés mértékét és zavaró hatását. A működés során

derült ki, hogy a technológia, a generátorok, egyáltalán az üzem nem működtethető a határértékeknek megfelelően, ha jelentősen át nem alakítják őket, nem burkolnak gépeket, nem építenek zajvédő falakat stb. Az ügyben indult zajvédelmi eljárásokat az alábbiakban elemezzük részletesen.

Építési zaj

82. Mint ahogyan azt a 30-32. pontokban bemutattuk, az építési hatóság 2007. február 20-án kelt, 487-10/2007. számú határozata – a Felügyelőség szakhatósági állásfoglalásának megfelelően – előírta, hogy a zajkibocsátási határértéket az építkezés megkezdése előtt kell megkérni.
83. Az eljárás lefolytatásakor hatályban volt, a zaj- és rezgésvédelemről szóló 12/1983. (V. 12.) MT rendelet 5. §-a szerint zajt, illetve rezgést előidéző új üzemi létesítményt, berendezést, technológiát, telephelyet és egyéb helyhez kötött külső zajforrást (a továbbiakban együtt: üzemi létesítmény) csak olyan módon szabad tervezni, létesíteni, üzembe helyezni, meglévőt pedig bővíteni, felújítani, korszerűsíteni, valamint építési munkát végezni, hogy azok rendeltetésszerű használata, illetőleg az építési munka végzése során keletkező zaj a területre, illetve rezgés a létesítményre megengedett zaj- és rezgésterhelési határértéket ne haladja meg.
84. A 6. § (1) bekezdés b) pontja szerint zajt előidéző jelentős építési munka esetén a munka megkezdése előtt a kivitelező köteles a környezetvédelmi hatóságtól zajkibocsátási határérték megállapítását kérni és annak megtartásáról gondoskodni.
85. A fentiekből következően a kivitelező az építési tevékenységet mindaddig nem kezdhette volna meg, míg a határérték megállapítása jogerősen nem történt meg. Maga az építető is elismerte, hogy éppen az építkezés idején nagy munkagépekkel, jelentős területen folytak munkálatok, amelyek zaj- és rezgésterhelése bár átmeneti, de meghatározó volt. Ennek nagyságáról azonban nem áll rendelkezésre adat, a zajkibocsátás mértéke utólag már nem vizsgálható, továbbá a Felügyelőségre az építési tevékenységgel kapcsolatban bejelentés nem érkezett.
86. **A fentiek alapján megállapítjuk, hogy a kivitelező jogsértően anélkül kezdte meg és fejezte be építési tevékenységét, hogy arra vonatkozóan a hatóság határértéket állapított volna meg, így vele szemben a határérték betartása, illetve a határérték esetleges túllépésének szankcionálása érdekében sem lehetett fellépni.**

Üzemi zajkibocsátás

87. A Felügyelőség az építési zajkibocsátási határérték meghatározásával egyidejűleg adta ki azt a határozatát is, amelyben az üzem működésére vonatkozóan állapította meg a zajkibocsátási határértékeket. A határozattal szemben fellebbezést senki nem nyújtott be, az jogerőssé és végrehajthatóvá vált. A határozat kiadására az MT rendelet alapján került sor.
88. Az üzemi zajkibocsátás miatti lakossági panaszok jellemzően 2008 tavaszán érkeztek a felügyelőségre, így az azok nyomán megtett intézkedések vizsgálatokor az MT rendeletet 2008. január 1-jén felváltó, a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: zajR.) előírásait kell figyelembe venni.
89. A zajR. 3. § (1) bekezdése szerint tilos a védendő környezetben veszélyes mértékű környezeti zajt vagy rezgést okozni. A zajR. 2. § ja) pontja szerint veszélyes mértékű környezeti zaj az olyan környezeti zaj, amely meghaladja a külön jogszabályban megállapított zajszennyezettség, illetőleg zajkibocsátás megengedett határértékét.

90. A zajR. 17. § (1) és (3) bekezdéseiben foglaltak alapján, ha a környezetvédelmi hatóság azt állapítja meg, hogy a szabadidős vagy üzemi zajforrás által okozott zaj a zajkibocsátási határértéket túllépi, akkor a zajforrás üzemeltetőjét intézkedési terv benyújtására kötelezi. Ha a környezetvédelmi hatóság az intézkedési tervet jóváhagyja, az üzemeltetőt határidő kitűzésével a benne szereplő intézkedések megvalósítására kötelezi.
91. A 18. § rögzíti, hogy ha az üzemeltető az intézkedési tervet kijelölt határidőre nem vagy csak részben hajtja végre, illetve a zaj az intézkedések ellenére is túllépi az előírt határértéket - a közüzemi létesítmények, valamint a közlekedési vonalas létesítmények kivételével - a környezetvédelmi hatóság a tevékenységet 1-6 dB túllépés között korlátozza, 7-10 dB túllépés között felfüggeszti, 10 dB túllépés felett megtiltja.
92. 2008 tavaszán több bejelentés is érkezett a Felügyelőiségre, amelyek az üzem zajos működésére vonatkoztak. Az üzemeltető által elvégzett és a Felügyelőiség számára is ismert mérési eredmények alapján egyértelműen megállapítható volt a határérték túllépése. Ennek megszüntetése érdekében az üzemeltető önkéntesen intézkedési tervet dolgozott ki és folyamatosan gondoskodott különböző zajcsökkentő intézkedések megvalósításáról. Törekvése a zavaró hatások megszüntetésére egyértelműen pozitívan értékelhető. Mindemellett azonban a Felügyelőiség 2008. július 9-én kelt szakhatósági állásfoglalásában is azt állapította meg, hogy az üzem a határértéknek való megfelelést nem tudta igazolni. Az üzem tehát több hónapon keresztül a határértéket bizonyíthatóan túllépve működött, ennek ellenére a Felügyelőiség nem tette meg a szükséges – és az alábbiakban részletesen bemutatott - hatósági intézkedéseket.
93. A Felügyelőiségnek az üzemeltetőt a zajR. 17. § (1) bekezdése alapján a határérték túllépése miatt intézkedési terv benyújtására kellett volna köteleznie, ezt azonban nem tette meg - vélhetőleg az üzemeltető önkéntes kötelezettségvállalása miatt.
94. A Ket. 71. § (1) bekezdése alapján a hatóság – a (4) és (5) bekezdésben meghatározott kivétellel – az ügy érdemében határozatot hoz, az eljárás során eldöntendő egyéb kérdésekben pedig végzést bocsát ki (a továbbiakban együtt: döntés). A 73. § (2) bekezdése szerint a döntést külön dokumentumban kell megszövegezni, illetve jegyzőkönyvbe kell foglalni, vagy az ügyiratra kell feljegyezni. Külön dokumentumban kell megszövegezni a döntést, ha azt kézbesítés útján vagy elektronikus úton közlik, vagy ha a szóban közölt döntés kézbesítését az ügyfél kéri. A (3) bekezdés alapján a jegyzőkönyvbe foglalt vagy az ügyiratra feljegyzett döntésben nem kell feltüntetni a 72. § (1) bekezdésének a) és f) pontjában foglalt adatokat, ha azok az iratból kitűnnek.
95. Felhívjuk a figyelmet, hogy a környezethasználó önkéntes vállalása – jóllehet üdvözlendő és példaértékű - nem mentesíti a hatóságot a határozathozatali kötelezettsége alól. A környezethasználó önkéntes vállalása ugyanis a megfelelő feltételek hiányában utóbb nem kikényszeríthető. A helyszíni szemlén készített jegyzőkönyv az üzemeltető által vállalt kötelezettségeket nem kikényszeríthető formában tartalmazta, intézkedési terv benyújtására az üzemeltetőt a Felügyelőiség nem kötelezte, annak benyújtását az üzemeltető maga vállalta, ez azonban nem egyenértékű egy közigazgatási döntéssel, és azt nem is helyettesíti. Megfelelő megoldásként arra lett volna lehetőség, hogy a kötelezettséget határozatként, a megfelelő alaki feltételekkel foglalják jegyzőkönyvbe.
96. Az üzemeltető részéről benyújtott, majd a Felügyelőiség felhívására kiegészített intézkedési terv nyomán sem kezdeményezett a Felügyelőiség semmiféle intézkedést. A benyújtott intézkedési tervet a Felügyelőiség nem fogadta el, erről az üzemeltetőt levélben tájékoztatta, de újabb intézkedési terv benyújtására kötelezést nem adott ki.

97. Jóllehet erről a zajR. nem tartalmaz külön rendelkezést, azonban a Ket. alapján egyértelmű, hogy az intézkedési terv elfogadása és végrehajtása, illetve elutasítása tárgyában is határozatot kell hozni. Amennyiben pedig az intézkedési terv nem megfelelő, a hatóság köteles annak kiegészítésére, javítására avagy újabb intézkedési terv kidolgozására kötelezni a környezethasználót. Az intézkedési terv elfogadásáig pedig a feltételek fennállása esetén zajvédelmi bírságot kell alkalmazni, hiszen a zajR. 3. § (1) bekezdése szerinti tilalmat érvényesíteni kell. Mindemellett a kötelezettséget tartalmazó határozat végrehajtás iránt is intézkedni kell a Ket. rendelkezései szerint, így pl. indokolt esetben eljárási bírságot kell alkalmazni. A felügyelőség azonban egyik ezirányú kötelezettségének sem tett eleget.
98. A zajR. 26. § (1) bekezdés a) pontja alapján a környezetvédelmi hatóság zaj-, illetőleg rezgésvédelmi bírság fizetésére kötelezi a környezeti zaj-, rezgésforrás üzemeltetőjét, ha az üzemeltető az üzemi vagy szabadidős zajforrás esetében a környezetvédelmi hatóság által megállapított kibocsátási határértéket - a határozatban megállapított teljesülési határidőt követően – túllépi. A rendelkezésünkre álló adatok alapján a Felügyelőség egyetlen esetben sem szabott ki zajvédelmi bírságot a határérték túllépése miatt.
99. Indokolt lett volna az iparhatóság intézkedését is kezdeményezni. A vizsgált időszakban hatályban volt, a telepengedély alapján gyakorolható ipari és szolgáltató tevékenységekről, valamint a telepengedélyezés rendjéről szóló 80/1999. (VI. 11.) Korm. rendelet 9. § (1) bekezdése szerint a jegyzőn kívül, a telepengedélyezési eljárásban részt vevő hatóságok és a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság is jogosult ellenőrizni, hogy a telep működése, a telepen végzett tevékenység folytatása, illetve a telep műszakilag megfelel-e az e rendeletben, illetve a külön jogszabályokban foglalt előírásoknak, továbbá jogosultak hatósági jogkörüket gyakorolni, valamint a jegyzőnél intézkedések megtételét kezdeményezni. Ezen rendelkezés alapján a Felügyelőségnek az észlelt jogszabálysértések miatt meg kellett volna keresnie a jegyzőt is a szükséges intézkedések megtétele végett. A Felügyelőség azonban ezt is elmulasztotta. Mohács Város Polgármesteri Hivatala Igazgatási Osztályának Vezetője az állásfoglalás tervezetünkre adott válaszában felhívta a figyelmet arra, hogy a Felügyelőség szakmai véleményének hiányában az üzem jogszabálysértő működésével szemben nem tudnak fellépni, mivel elengedhetetlen, hogy a közreműködő szakhatóságok olyan jelentésekkel lássák el, melyek tartalma alkalmas a jogszabályban foglalt jogi lépések alátámasztására.
100. 2008. december 4-én kelt, hivatalunknak adott tájékoztatása szerint a Felügyelőség a használatbavételi engedélyezési eljárás során írta elő a zajkibocsátási határértékek teljesülésének igazolását, és mivel ez elmaradt, így a telepengedély kiadásához szakhatósági hozzájárulását nem adta meg. Indokolása szerint hatósági zajmérést a Felügyelőség csak már engedélyezett üzem esetében végezhet, így a Jegyző az, aki a szükséges intézkedéseket megteheti.
101. A Ket. 88. § (1) bekezdése szerint a hatóság - a hatáskörének keretei között - ellenőrzi a jogszabályban foglalt rendelkezések betartását, valamint a jogerős vagy fellebbezésre való tekintet nélkül végrehajtható hatósági határozatban foglaltak teljesítését. A Ket. indokolása szerint a jogszabályokban foglalt előírások hatályosulásának kérdése minden jogalkalmazói tevékenységnek, így a közigazgatási hatóságok jogalkalmazó tevékenységének is kiemelkedő fontosságú területét képezi. Ugyanez vonatkozik a jogszabályok alapján a közigazgatási hatóság által hozott döntésekre is, különös tekintettel az adott ügy érdemében hozott közigazgatási határozatra.
102. Felhívjuk a Felügyelőség figyelmét arra, hogy a zajR. 3. § (3) bekezdése szerint a 4. §-ban kijelölt környezetvédelmi hatóság a zajvédelmi követelmények ellenőrzése érdekében mérést, számítást, vizsgálatot végezhet vagy végeztethet, illetve mérés, számítás végzésére kötelezheti a zajforrás üzemeltetőjét. A zajR. 1. § (1) bekezdése szerint a rendelet hatálya azokra a

tevékenységekre, létesítményekre terjed ki, amelyek környezeti zajt, illetve rezgést okoznak vagy okozhatnak. A (2) bekezdés szerint a rendelet hatálya nem terjed ki a közterületi rendezvényre, a munkahelyi zaj és rezgés által okozott foglalkoztatási veszélyre, a magánszemélyek háztartási igényeit kielégítő tevékenységre, a közlekedési járműveken belüli zajra és rezgésre, az egészségügyi mentési tevékenységre, a tűzoltási feladatok, a műszaki mentés és bűnüldözési tevékenység által keltett zajra és rezgésre, valamint a vallási tevékenység végzésére. Egyebekben a zajR. kikötést, korlátozást a mérések, ellenőrzések vonatkozásában nem tartalmaz. Egyértelműen megállapítható tehát, hogy a Felügyelőség hatáskörének fennállása és eljárási joga, illetve kötelezettsége nem függ attól, hogy a zajforrás rendelkezik-e engedéllyel.

103. A zajR. a fentiekben bemutatott módon intézkedési kötelezettséget ír elő arra az esetre, amikor az üzemi zaj kibocsátója a megengedett határértéket túllépi, ekkor ugyanis a Felügyelőségnek intézkedési terv benyújtására kell az üzemeltetőt kötelezni. A határérték túllépése esetén az üzemeltetőt a zajR. szerint bírság fizetésére kell kötelezni. A Felügyelőségnek emellett lehetősége lett volna az üzemi zajkibocsátási határértéket megállapító határozatának végrehajtása érdekében a Ket. szerint intézkedni, a határozat végrehajtását elrendelni, eljárási bírságot kiszabni.

104. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a fenti intézkedések egymás mellett alkalmazandóak. Az intézkedési terv készítésére kötelezés, annak kidolgozása, majd végrehajtása igen hosszú, több hónapos időt vesz igénybe. Mindez azonban nem jelent mentesülést a határérték megtartásának kötelezettsége alól. A zajR. 3. § (1) bekezdése szerint tilos a védendő környezetben veszélyes mértékű környezeti zajt vagy rezgést okozni. A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 4. § 7. pontja szerint pedig környezetszennyezés a környezet valamely elemének a kibocsátási határértéket meghaladó terhelése. Az üzemeltető tehát ezen időszak alatt is köteles tartózkodni a határérték túllépésétől, illetve az esetleges túllépéssel szemben a hatóság köteles fellépni, a bírságot (eljárási és anyagi jogi jellegű egyaránt) kiszabni. Sajnálatos módon a zajR. nem teszi lehetővé, illetve nem írja elő a környezetszennyező tevékenység korlátozását, felfüggesztését, megtiltását a hatóság részére ezen idő alatt. Megjegyezzük, hogy a rendelettel kapcsolatos észrevételeinket számos ügy tapasztalata alapján témavizsgálat keretében gyűjtjük és ezen átfogó vizsgálat eredményeként élünk majd jogalkotási javaslattal.

105. A Felügyelőség 2009 májusában az üzem működésére vonatkozóan ellenőrző hatósági méréseket kezdett meg, mely mérések 2009. szeptember 14-én fejeződtek be. A mérések határérték túllépést jeleztek, amelyek alapján a Felügyelőség a szükséges intézkedéseket megteszi.

Rezgésterhelés

106. Különösen aggályosnak tartjuk azt is, hogy a zajterhelés mellett a panaszosok többször jelezték azt is, hogy az üzem működése jelentős, vagyoni károkat is okozó rezgéssel járt, ennek ellenére a Felügyelőség nem tett érdemi lépéseket az üzem működésével együtt járó rezgéssel kapcsolatos tényállás tisztázása és a megfelelő intézkedések foganatosítása érdekében. E tekintetben is fenntartjuk a 91. pontban foglaltakat.

107. A zajR. 2. § k) pontja szerint veszélyes mértékű környezeti rezgés az olyan környezeti rezgés, amely meghaladja a rezgés-szennyezettség (a továbbiakban: rezgésterhelés) megengedett határértékét. A 3. § (1) bekezdés szerint tilos a védendő környezetben veszélyes mértékű környezeti zajt vagy rezgést okozni. A 26. § (1) bekezdés d) pontja szerint a környezetvédelmi hatóság zaj-, illetve rezgésvédelmi bírság fizetésére kötelezi a környezeti zaj-, rezgésforrás üzemeltetőjét, ha az üzemeltető a rezgésterhelési határértéket túllépi. A zajR.

hatáskört szabályozó 4. § és az 1. sz. melléklet rendelkezései alapján az üzem működése által okozott rezgés tekintetében a Felügyelőség rendelkezett hatáskörrel, hiszen az üzemi tevékenység nem szerepel az 1. sz. mellékletben.

108. A Felügyelőség nem tisztázta a rezgésvédelmi előírások érvényesülését, így utólag már nem lehet megállapítani, hogy rezgésvédelmi bírság kiszabásának helye lett-e volna.
109. A Felügyelőség 2009 októberében tett észrevételeiben ismételten hivatkozott arra, hogy csak már engedélyezett tevékenység során tudja ellenőrizni azt, hogy a dokumentációkban foglaltak megfelelnek-e a valóságnak, mivel jogszerű működésről csak ebben az esetben beszélhetünk. A folyamatos zajcsökkentési intézkedések, a gyár leállásai miatt a Felügyelőség nem is tudott üzemszerű állapot mellett mérni, így a szükséges intézkedések megtételére csak az engedélyezési eljárásokban volt lehetősége. A Felügyelőség észrevételeit a fentiek alapján továbbra sem tartjuk megalapozottnak. A rendelkezésre álló adatok szerint az üzem 2007 ősztől folyamatosan működött, továbbá a határértékeknek való megfelelést maga az üzemeltető is mérésekkel vizsgálta és azok túllépését állapította meg. A Felügyelőségnek nem azt kellett vizsgálnia, hogy a tevékenység megfelel-e az engedélyezési dokumentációknak, hanem azt, hogy a jogszabályban foglaltakat, így mindenképp a határértéket nem sérti-e.
110. **A fentiek alapján megállapítjuk, hogy a Felügyelőség mulasztást követett el, amikor az üzem működésével járó zaj- és rezgésterhelés vonatkozásában a benyújtott lakossági panaszok kapcsán a tényállást nem tisztázta megfelelően, az üzemeltetőt intézkedési terv benyújtására és zajvédelmi bírság megfizetésére nem kötelezte, a zajkibocsátási határértéket megállapító határozatában foglaltak végrehajtásának érdekében nem tette meg a szükséges intézkedéseket, továbbá nem kereste meg a jegyzőt, mint telepengedélyező hatóságot a szükséges intézkedések megtétele érdekében. Megállapítjuk, hogy a Felügyelőség mulasztásai az egészséges környezethez való joggal összefüggő visszásságot idéztek elő.**

D/. Telepengedélyezési eljárás

111. A telepengedélyezési eljárást a Jegyző a telepengedély alapján gyakorolható ipari és szolgáltató tevékenységekről, valamint a telepengedélyezés rendjéről 80/1999. (VI. 11.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) alapján folytatta le.
112. A Korm. rendeletnek a kérelem benyújtásakor hatályos melléklete szerint a falemezgyártás telepengedélyhez kötött tevékenység. A Korm. rendelet 3. § (2) bekezdése szerint jogerős telepengedély nélkül a tevékenységet megkezdeni, folytatni, illetve módosítani nem lehet. A 3. § (3) bekezdése szerint a telepengedély nem mentesíti a telepengedély jogosultját a szükséges más hatósági (építési, használatbavételi, a rendeltetés megváltoztatására irányuló stb.) engedélyek megszerzésének kötelezettsége alól. A jogszabály nem a kérelem benyújtásához, hanem az engedély megadásához köti a tevékenység végzését, ennek hiányában tevékenység jogszerűen nem végezhető.
113. A telepengedély egy adott, TEÁOR szám alapján meghatározott tevékenység végzésére jogosít fel. A telepengedélyezési eljárás alapvetően nem a használt technológia, hanem a végzett tevékenység hatásait vizsgálja, a kérelemben megadandó adatok között sem szerepel maga a technológia, de értelemszerűen minden egyéb körülmény – a használt veszélyes anyagok, munkaeszközök, a keletkező veszélyes és nem veszélyes hulladékok, a keletkező szennyvizek stb. – változnak akkor, amikor változik a tevékenység végzéséhez használt technológia.

114. A Korm. rendelet 8. § (2) bekezdése szerint, amennyiben a telepengedély megadását követően a tevékenység végzéséhez kapcsolódó adatokban változás következett be, arról a telepengedély jogosultja 30 napon belül köteles a jegyzőt írásban értesíteni. A jegyző az adatokban bekövetkezett változásról az engedélyezési eljárásban részt vevő szakhatóságoknak, a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság illetékes területi szervének és az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőség illetékes területi szervének értesítést küld, illetve megteszi a szükséges további intézkedéseket.
115. A jelen esetben az engedélyes nem csak bejelentette a változásokat, hanem kifejezetten új engedélyt kért. A Jegyző az eljárást – minden bizonnyal a változások volumene miatt – önálló, új telepengedélyezési eljárásként folytatta le, annak ellenére, hogy **a kérelmező 2004. december 12-én kelt, 12973-2/2004. számú, visszavonásig érvényes telepengedéllyel rendelkezett.** A korábbi telepengedély visszavonásáról pedig nem született és - a Korm. rendelet 8. § (3) és (4) bekezdésében foglalt feltételek hiányában - nem is született döntés. Az engedélyes kérelme a tartalma és a Korm. rendelet előírásai szerint az adatokban bekövetkezett változások bejelentése volt, így csak adatváltozási eljárást kellett volna lefolytatni. A telepengedélyezési eljárás jogsértő megindításával a Jegyző bizonytalan jogi helyzetet idézett elő, hiszen kérdésessé tette, hogy a telep rendelkezik-e telepengedéllyel vagy sem, továbbá, hogy az engedély iránti kérelem elutasítása esetén milyen intézkedések tehetők.
116. Mindazonáltal megjegyezzük, hogy környezetvédelmi szempontból kedvező volt az, hogy a technológiaváltozás miatt a tevékenység környezeti hatásait átvilágította az üzemeltető, és az ezt bemutató, részletesen kidolgozott anyagot is elkészítette, majd azt a szakhatóságok is megvizsgálták.
117. Az eljárásban a Felügyelőség a telepengedély kiadásához szakhatóságként nem járult hozzá. A szakhatósági állásfoglalás az érkeztető pecsét szerint 2008. július 11-én a Jegyzőhöz megérkezett. A szakhatósági hozzájárulás megtagadása ellenére a Jegyző az üzemeltető kérelme alapján 2008. augusztus 5-én az eljárást felfüggesztette, és csak később a felfüggesztő végzés visszavonását követően 2008 decemberében utasította el a telepengedély kiadása iránti kérelmet.
118. A Ket. 44. § (2) bekezdése szerint az eljárásban érintett szakhatóságot az ügyben érdemi döntésre jogosult hatóság keresi meg, amely döntésének meghozatalánál kötve van a szakhatóságnak – a hatásköre keretei között kialakított – jogszabályon alapuló állásfoglalásához. Ez jelen esetben azt jelenti, hogy a Felügyelőség nemleges állásfoglalása a Jegyzőt kötötte, a szakhatósági hozzájárulás megtagadása miatt jogszerűen már nem lehetett a telepengedélyezési eljárásban engedélyt adni a tevékenység végzésére, ezért a kérelmet már a Felügyelőség szakhatósági állásfoglalásának beérkezését követően el kellett volna utasítani.
119. A 2008 decemberében kiadott, a telepengedély iránti kérelmet elutasító határozatban a Jegyző a helyszíni szemle és a lakossági bejelentések alapján indokoltan és helytállóan hivatkozott a Korm. rendelet 7. § (1) bekezdésére, amely szerint a jegyző a telepengedélyt csak akkor adja meg, ha a szakhatósági hozzájárulások alapján megállapítja, hogy a telep, különösen műszaki szempontból megfelel a – környezetvédelmi, a vízügyi és az építésügyi követelményekre – vonatkozó jogszabályi előírásoknak, a tevékenység a telep környezetében élők szomszédjogi, birtokvédelmi értelemben vett nyugalma nem zavarja, a dolgozók, a környezetben élők egészségét és a környezetet nem veszélyezteti. Az indokolásban szerepel emellett az is, hogy a Felügyelőség a zajvédelmi követelmények nem teljesítésére hivatkozva szakhatósági hozzájárulását megtagadta.

120. A rendelkezésünkre bocsátott iratok szerint a Felügyelőség a szakhatósági állásfoglalásában egyedül a zajvédelmi követelmények teljesüléséről nyilatkozott, annak ellenére, hogy a Főfelügyelőség korábban többször hivatkozott másodfokú szakhatósági állásfoglalása szerint a Felügyelőség valamennyi környezetvédelmi követelmény érvényesülését köteles ellenőrizni szakhatóságként való eljárása során. A vizsgálat mellett természetesen ennek dokumentálása is fontos. Így a 60. pontban foglaltakhoz hasonlóan megállapítjuk, hogy a Felügyelőség a telepengedélyezési eljárásban sem rögzítette megfelelően, hogy az üzem az egyéb környezetvédelmi követelményeket teljesíti-e.
121. A 115. pontban kifejtettek szerint a telep rendelkezett engedéllyel. Ebből következően az új telepengedély iránti kérelem elutasítását követően - a Felügyelőség szakhatósági állásfoglalása alapján - a Jegyzőnek a Korm. rendelet 8. § szerint kellett volna intézkednie, hiszen megállapítható volt, hogy a tevékenység nem felel meg a jogszabályi követelményeknek. A Korm. rendelet 8. §-a szerint abban az esetben, ha a telepengedély-köteles tevékenység folytatója a tevékenységére vonatkozó jogszabályi előírásoknak nem tesz eleget, vagy telepe a hatályos jogszabályi, valamint az engedély alapját képező feltételeknek nem felel meg, továbbá felszólítás ellenére sem teszi meg a szükséges intézkedéseket a jegyző határozattal, az észlelt hiányosságok megszüntetéséig, de legfeljebb 90 napra, a tevékenység telephelyen történő gyakorlását felfüggesztheti, korlátozhatja (különös tekintettel a napi üzemeltetési, nyitvatartási időtartamra), vagy a telepet ideiglenesen bezárathatja.
122. A Jegyző azonban a fentiek ellenére nem szólította fel az üzemeltetőt a szükséges intézkedések megtételére, mely feltétele annak, hogy a tevékenység gyakorlását az észlelt hiányosságok kiküszöböléséig, de legfeljebb 90 napra felfüggeszse, korlátozza, vagy a telepet ideiglenesen bezárassa.
123. Felhívom továbbá Mohács Város Jegyzőjének figyelmét arra is, hogy a Korm. rendelet 7. § (2) bekezdése szerint a jegyző a telepengedély megadásáról vagy megtagadásáról rendelkező határozatot kézbesítés útján közli – többek között - a telep és a közvetlenül szomszédos – a teleppel közös határvonalú, telekhatárú – ingatlanokkal rendelkező jogosultakkal is. A rendelkezésemre bocsátott iratokból az derül ki, hogy a határozatot a Jegyző a szomszédos ingatlanokkal rendelkező jogosultak részére nem küldte meg.
124. A Korm. rendelet 2009. március 31-ig volt hatályban, amikor is hatályon kívül helyezte a telepengedély, illetve a telep létesítésének bejelentése alapján gyakorolható egyes termelő és egyes szolgáltató tevékenységekről, valamint a telepengedélyezés rendjéről és a bejelentés szabályairól szóló 358/2008. (XII. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: tR.), amely a telepengedélyezés rendjét jelentős mértékben megváltoztatta. A Kronospan-MOFA Kft. tevékenysége a jelenleg hatályos jogszabályok szerint bejelentés-köteles tevékenység, ami azt jelenti, hogy a tevékenység végzéséhez külön engedélyezési eljárás nem szükséges. Bejelentési kötelezettségének – a kért hiánypótlás teljesítését követően - a Kronospan-Mofa Kft. 2009. május 5-én eleget tett.
125. Megjegyezzük, hogy a jelen ügyhöz hasonló panaszok tapasztalatai alapján az új rendelet megalkotására irányuló jogalkotási eljárásban határozottan elleneztük a jogszabály elfogadását. Az ugyanis, pontosabban a bejelentés jogintézménye nem biztosítja a környezet magas szintű védelmét és az ügyféli, szomszédjogi jogok érvényesülését, ezáltal alkotmányossági aggályokat vet fel. Észrevételeinket azonban a jogalkotó nem vette figyelembe. Mindezek miatt utólagos normakontrollt kérve az Alkotmánybírósághoz fordultunk a jogszabály megsemmisítése érdekében.

126. **A fentiek alapján megállapítjuk, hogy mulasztást követett el a Felügyelőség, mivel a szakhatósági állásfoglalásából a zajvédelmi követelmények teljesülésén túl nem állapítható meg, hogy más környezetvédelmi követelmény teljesülését a telepengedélyezési eljárás keretén belül vizsgálta-e.**
127. **Megállapítjuk továbbá, hogy Mohács Város Jegyzője nem járt el kellő körültekintéssel a telepengedélyezési eljárás során, továbbá nem tette meg a szükséges intézkedéseket a jogszabályoknak meg nem felelő tevékenységgel szemben annak felfüggesztése, korlátozása, vagy a telep ideiglenes bezáratása érdekében. A Jegyző eljárása és mulasztása az egészséges környezethez való joggal összefüggő visszásságot idézett elő.**

E/. Egyéb eljárások

128. Több esetben tapasztaltunk, hogy a hatóságok gyakorlata bizonytalan tekintetben, hogy mi a teendője a Felügyelőségnek akkor, amikor az ügyfelek vagy mások az előzetes vizsgálati dokumentáció, illetve a környezeti hatástanulmány másolatát kérik. A jelen ügyben a másolat megküldésének megtagadását a Felügyelőség adatvédelmi okok mellett az iratok terjedelmére hivatkozva is indokolta. Nem zárta ki a Felügyelőség azonban teljes mértékben az adatok megismerhetőségét, de tájékoztatása azt sugallta a kérelmező számára, hogy a kérelem teljesítése feltételekhez kötött, csak a helyszínen, betekintés során ismerhetőek meg a kért adatok, azok terjedelme, az abban foglalt adatok védelme pedig a másolatkészítés korlátja. Mivel ezen kérdés az adatvédelmi biztos hatáskörét is érinti, de kiemelt jelentőséggel bír az egészséges környezethez való jog érvényesülése miatt is, az adatvédelmi biztosnak a 803/P/2007-3. számú ügyben, 2007. május 8-án adott állásfoglalásának figyelembe vételével a – kérelem elbírálásakor hatályos - jogi szabályozást az alábbiak szerint foglaltuk össze.
129. A környezeti információk megismerhetőségéről mind a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.), mind a Ket., mind a Kvtv. rendelkezik. Az eljárási szabályok - beleértve a másolatkészítés és annak költségére vonatkozó szabályokat is - különbözőek attól függően, hogy az adatkérő mely jogával kíván élni.

Másolatkészítés a Ket. alapján

130. Az adatok megismerése történhet egyrészt az ügyféli jogok érvényesülésén keresztül. A kérelem idején hatályban volt Ket. 68. § (1) bekezdése szerint az ügyfél személyesen, illetve a törvényes vagy írásban meghatalmazott képviselője útján – a (2) és (3) bekezdésben foglalt kivétellel – betekinthez az eljárás során keletkezett iratba, arról másolatot, kivonatot készíthet vagy másolatot kérhet. Ez a jog akkor is megilleti, ha korábban nem vett részt az eljárásban. Mivel az iratbetekintést nem az eljárásban részt nem vevő harmadik személyként kérte a kérelmező, így ezen esetkört nem vizsgáltuk.
131. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 28. §-a illetve IV. melléklete rögzíti, hogy államigazgatási eljárási cselekményért illetéket kell fizetni, mely magyar nyelvű másolat készítése esetén oldalanként 100,- Ft. E törvény határozza meg emellett a teljes személyes illetékmentességben részesülők körét is. Tehát amennyiben egy ügyfél másolatkészítési jogosítványával kíván élni, akkor az iratmásolatokért a fenti illetéket kell fizetnie, kivéve, ha illetékmentességben részesül. A hatóságnak kötelessége elősegíteni, hogy az ügyfélnek a lehető legkevesebb költséget okozzon az iratbetekintés. A környezeti ügyekben az információhoz való hozzáféréstől szóló 2001. évi LXXXI. törvény 8. pontja kimondja, hogy a hatóságoknak ismertetniük kell, hogy milyen körülmények között adhatnak díjcsökkentést vagy mentességet.

Környezeti információ, közérdekű adatok nyilvánossága

132. A környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, Aarhusban, 1998. június 25-én elfogadott Egyezmény kihirdetéséről szóló 2001. évi LXXXI. törvény 3. pontja szerint a „környezeti információ” jelent bármely írott, látható, hallható, elektronikus vagy egyéb formában megjelenő információt, melynek tárgya:

- a környezet elemeinek, úgymint a levegőnek és az atmoszférának, a víznek, a talajnak, a földnek, a tájképnek, a természetes élőhelyeknek, a biológiai sokféleségnek és összetevőinek, beleértve a genetikailag módosított szervezeteket is, illetve ezen elemek közti kölcsönhatásnak az állapota;
- tényezők, úgymint anyagok, energia, zaj és sugárzás, tevékenységek és intézkedések, beleértve a közigazgatási intézkedéseket, a környezetet érintő megállapodásokat, irányelveket, jogalkotást, terveket és programokat, amelyek befolyásolják vagy befolyásolhatják a fenti a) bekezdésben említett környezeti elemeket, valamint a környezeti döntéshozatalban felhasznált költség-haszon, továbbá egyéb gazdasági elemzések és becslések;
- az emberi egészség és biztonság állapota, az emberi élet, a kulturális helyszínek és az épített környezet állapota, olyan mértékben, amilyen mértékben ezeket befolyásolja vagy befolyásolhatja a környezeti elemek állapota, vagy ezen környezeti elemeken keresztül a b) bekezdésben említett tényezők, tevékenységek vagy intézkedések.

133. A Kvt.12. § (2) bekezdés szerint mindenkinek joga van a külön jogszabályban meghatározott környezeti információkat – mint közérdekű adatokat – megismerni. A (3) bekezdés előírja, hogy az állami szervek, az önkormányzatok – kivéve a bíróságok és a jogalkotó szervek e minőségükben –, a környezethez kapcsolódó kötelezettséget, feladatot teljesítő vagy közszolgáltatást nyújtó, illetve az egyéb közfeladatot ellátó szervek vagy személyek (a továbbiakban: környezeti információval rendelkező szerv) feladatkörükben kötelesek a környezet állapotát és annak az emberi egészségre gyakorolt hatását figyelemmel kísérni, igény esetén a rendelkezésére álló környezeti információt hozzáférhetővé tenni, rendelkezésre bocsátani, továbbá a környezeti információk külön jogszabályban meghatározott körét, illetve a birtokában levő vagy a számára tárolt információk jegyzékét elektronikusan vagy más módon közzétenni. A (4) bekezdés alapján a környezeti információval rendelkező szerv biztosítja a nyilvánosság, illetve a környezeti információt igénylő számára, hogy a környezeti információ megismerésére vonatkozó jogosultságairól tudomást szerezzen, továbbá elősegíti a környezeti információhoz való hozzájutást. E jogok előmozdítása érdekében a környezeti információval rendelkező szerv információs tisztviselőt nevezhet ki. Az (5) bekezdés szerint a környezetbe történő kibocsátással kapcsolatos információ megismerését nem lehet arra hivatkozva megtagadni, hogy az személyes adat, üzleti titok, adótitok, fokozottan védett növény vagy állat élőhelyére, kimerülőben lévő természeti erőforrások lelőhelyére, fokozottan védett földtani természeti érték előfordulási helyére vonatkozó adat.

A környezet állapotára, igénybevételére és használatára vonatkozó adatok a Kvtv. 51. § (1) bekezdése szerint a közérdekű adatokra vonatkozó jogszabályok szerint kezelendők.

134. Az Alkotmány 61. § (1) bekezdése szerint a közérdekű adatok megismeréséhez való jog, más szóval az információszabadság joga alkotmányos alapjogunk. Az Avtv. bárki számára lehetővé teszi nyilvánosnak minősülő közérdekű adat megismerését, és ehhez nem kell semmiféle jogot, érdeket, célt igazolni, és nem releváns az adatkérés mögöttes szándéka sem. Ennek eljárási szabályait az Avtv. 20. §-a rögzíti, és előírja a közérdekű adat megismerése iránti igény (nem kérelem) teljesítését.

135. Az adatvédelmi biztos álláspontja szerint ez a rendelkezés - továbbá az Alkotmánybíróság gyakorlata is - egyértelművé teszi, hogy az adatok megismerésének joga nem értelmezhető pusztán betekintési jogként, hanem beleértendő a másolatkérés joga is. Tehát a környezeti adatokat tartalmazó dokumentumokról is bárki kérhet másolatot, tekintet nélkül arra, hogy jogszabályok előírják bizonyos adatkör kifejezett közzétételét vagy pl. közmeghallgatás tartását is.
136. Az Avtv. azonban elismeri a közfeladatot ellátó szerv jogát is a másolatkészítés költségének megtérítésére. Költségtérítés kizárólag a másolatkészítéssel kapcsolatban ténylegesen felmerült költség mértékéig kérhető az Avtv. 20. § (3) bekezdése szerint. Ez azt jelenti, hogy közérdekű adatot tartalmazó dokumentumról készített másolatért díj nem, csupán költségtérítésként maximum az önköltség, az anyagköltség kérhető, amint erre az Avtv. indokolása és az államháztartás szervezetei beszámolási és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 249/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet 8. §-ának (16) bekezdése is utal. Ez utóbbi szerint az államháztartás szervezete az önköltségszámítás rendjére vonatkozó belső szabályzatában kell, hogy rögzítse a közérdekű adatszolgáltatáshoz kapcsolódó költségtérítés összege megállapításának szabályait. Az illethekekről szóló 1990. évi XCIII. törvény hatálya nem terjed ki a közérdekű adatigénylés eljárására, ugyanis a közérdekű adatigénylés eljárása sem közigazgatási, sem bírósági eljárásnak nem tekinthető, hanem egy külön eljárásfajta - a közérdekű adatok megismerésének biztosítása pedig nem egy vállalt szolgáltatás, hanem a közfeladatot ellátó szerv törvényben előírt kötelezettsége.
137. Az adatvédelmi biztos elvi éllel rögzítette a fenti állásfoglalásában, hogy az adatkérő – az ügyféli jogállásra vonatkozó szabályok értelemszerű figyelembevételével - szabadon választhat a jogérvényesítési lehetőségek közül, akár úgy is, hogy a kisebb költséggel járó eljárást választja, vagy úgy, hogy mindegyik lehetőségével él. Az adatkérőnek joga van ahhoz is, hogy nagy mennyiségű dokumentumba betekintsen, vagy ezekről másolatot kérjen.
138. Az adatvédelmi biztos fentiekben bemutatott álláspontja szerint tehát elmondható, hogy az adatkezelő akkor jár el a jogszabályoknak megfelelően, méltányosan és a jogérvényesítést elősegítő módon, ha tájékoztatja az adatigénylőt a rendelkezésére álló jogi lehetőségekről és ezek költség-kihatásáról. Az adatkérő jogában áll eldönteni, hogy ügyfélként iratbetekintési jogát gyakorolja, vagy közérdekű adatként kívánja megismerni az információkat. Amennyiben az adott irat, adat több adatkezelő kezelésében, birtokában van, akkor valamennyi adatkezelő szervhez benyújtható adatigénylés, illetve az adatigénylő választhat, hogy melyik szervnél kezdeményezi az adatigénylést. Az adatkérés teljesítése nem utasítható el arra való hivatkozással, hogy az információk más szervnél is beszerezhetők, vagy amiatt, hogy a másolatkészítés nagy munkaterhet jelent.
139. **A fentiek alapján az előzetes vizsgálati dokumentációról a másolatot a Felügyelőségnek ki kellett volna adnia, így megállapítjuk, hogy a Felügyelőség nem járt el megfelelő körültekintéssel az előzetes vizsgálati dokumentációról és a mérési eredményekről készített másolat iránti kérelem elbírálása során, és a kérelmezőt a rendelkezésére álló lehetőségekről nem tájékoztatta.**

V. Összefoglalás, intézkedések

140. A Kronospan-MOFA Kft. jogszabályi követelményeknek meg nem felelő működésével szemben a hatáskörrel rendelkező hatóságok mintegy két éven át több szempontból sem megfelelően léptek fel.
141. A Felügyelőség nem tisztázta a tényállást a lakosok által jelzett vegyszerszag tárgyában, továbbá nem ellenőrizte a levegővédelmi követelmények betartását, nem végzett hatósági méréseket a határértékek megtartását illetően, így e tekintetben hatósági intézkedéseket sem foganatosított. Ugyancsak nem tisztázta a tényállást a rezgésterhelést kifogásoló panaszok tárgyában. A Felügyelőség a zajkibocsátási határérték bizonyított túllépése ellenére sem tette meg a szükséges hatósági intézkedéseket, így nem hozott határozatot az intézkedési terv elkészítésére kötelezésről, annak elutasításáról, illetve új intézkedési terv kidolgozásáról. Nem szabott ki továbbá zajbírságot, illetve eljárási bírságot, végül nem kezdeményezte a Jegyző mint iparhatóság intézkedését az üzem működésének felfüggesztése, korlátozása, bezáratása érdekében. Több tekintetben észleltük, hogy a Felügyelőség nem tett eleget határozathozatali kötelezettségének, így pl. az üzem által önként is vállalt kötelezettségeket nem foglalta hatóságilag is kikényszeríthető formába. Végül a Felügyelőség nem helytálló tájékoztatást adott a hozzá az iratbetekintési jog gyakorlása érdekében benyújtott kérelem tárgyában.
142. A Jegyző mint iparhatóság adatváltozási eljárás helyett jogsértően új telepengedélyezési eljárást folytatott le, majd késlekedve szüntette meg az eljárást a szakhatósági hozzájárulás megtagadását követően, végül nem intézkedett a jogszabályoknak meg nem felelően működő tevékenységgel szemben.
143. Az Alkotmánybíróság a 72/1995. (XII. 15.) AB határozatában kifejtette, hogy az „Alkotmány 2. § (1) bekezdésében meghatározott jogállam fogalmának egyik feltétlen ismérve a jogbiztonság. (...) A közigazgatásnak ugyanis alkotmányos kötelessége, hogy hatáskörét gyakorolja, azaz illetékességi területén a hatáskörébe utalt ügyben az erre megszabott idő alatt érdemi döntést hozzon.”
144. Az Alkotmánybíróság 28/1994. (V. 20.) AB határozata szerint a környezetvédelemhez való jog elsősorban önállósult és önmagában vett intézményvédelem, azaz olyan sajátos alapjog, amelynek az objektív, intézményvédelmi oldala túlnyomó és meghatározó. A környezethez való jog az állam környezetvédelemre vonatkozó kötelezései teljesítésének garanciáit emeli az alapjogok szintjére, beleértve a környezet elért védelme korlátozhatóságának feltételeit is. E jog sajátosságai folytán mindazokat a feladatokat, amelyeket másutt alanyi jogok védelmével teljesít az állam, itt törvényi és szervezeti garanciák nyújtásával kell ellátnia. Ilyen garancia a környezetvédelmi hatósági rendszer is, amely ha elmulasztja a környezetvédelmi előírások következetes érvényesítését, a környezetvédelmi előírások kiüresedését okozza.
145. **Megállapítjuk, hogy a Felügyelőség és a Jegyző fenti eljárásaikkal és mulasztásaikkal az egészséges környezethez való jog sérelmét jelentő visszasságot okoztak.**
146. **A fentiek alapján és az Obtv. 21. § (1) bekezdése és a 27/B. § (3) bekezdésének b) pontja alapján a következő kezdeményezéseket fogalmazzuk meg:**
147. **Felhívjuk a Felügyelőséget, hogy az üzem működésének valamennyi környezetvédelmi szempontra kiterjedő ellenőrzésével tisztázza megfelelően a tényállást. Ennek során vizsgálja, hogy a környezetvédelmi követelményeknek megfelelően működik-e az üzem, lehetőség szerint lakossági részvétel mellett végezzen hatósági méréseket - különös tekintettel a lakótelep környékére, vizsgálja meg, hogy a lakótelepen élőket milyen zaj-,**

rezgés- és levegőterhelés éri. A megállapított tényállás alapján a hatáskörébe tartozó szükséges intézkedéseket tegye meg, döntéseket hozza meg, a már korábban meghozott döntéseiben foglaltak betartását kényszerítse ki. Megjegyezzük, hogy a panaszosok bevonásával a mérési eredmények elfogadottsága növelhető, hiszen így a lakosok a helyszínen győződhetnek meg arról, hogy a mérés a valós termelési folyamatok mellett történik-e, illetve jelezni tudják az ettől való eltérést is.

148. **Felhívjuk a Felügyelőséget, hogy a hatáskörébe tartozó intézkedések megtétele mellett a tR. 8. § (6) bekezdése és 10. § (2) bekezdése szerint indokolt esetben keresse meg a Jegyzőt a megfelelő intézkedések megtétele érdekében.**

149. **Felhívjuk a Jegyzőt, hogy a jogszabályi követelményeknek való megfelelés érdekében a tR. 10. §-ában foglaltak szerint járjon el.**

150. Kérjük a Jegyzőt és a Felügyelőséget, hogy a tett intézkedéseiről tájékoztassanak legkésőbb az állásfoglalás kézhezvételét követő 60 napon belül.

151. Tájékoztatjuk a felhívott szerveket, hogy az Obtv. 21. § (1) bekezdése alapján, ha a rendelkezésre álló adatok szerint az alapvető jogokkal kapcsolatos visszásságot az előidéző szerv saját hatáskörben meg tudja szüntetni, az országgyűlési biztos kezdeményezheti az érintett szerv vezetőjénél a visszásság orvoslását. A (2) bekezdés szerint az érintett szerv a kezdeményezés tekintetében kialakított érdemi állásfoglalásáról, illetve a megtett intézkedésről a kezdeményezés kézhezvételétől számított harminc napon belül tájékoztatja az országgyűlési biztost. A (3) bekezdés pedig előírja, hogy ha a megkeresett szerv - a 20. § (4) bekezdésében meghatározott szervek kivételével - a kezdeményezéssel nem ért egyet a (2) bekezdésben megjelölt határidőn belül köteles azt véleményével ellátva felügyeleti szervéhez felterjeszteni. A felügyeleti szerv a felterjesztés kézhezvételétől számított harminc napon belül köteles állásfoglalásáról, illetőleg a megtett intézkedésről az országgyűlési biztost értesíteni.

152. Tájékoztatjuk a felhívott szerveket, hogy az Obtv. 26. § (1) bekezdése alapján, amennyiben a visszásságot előidéző, a Biztos által megkeresett szerv az érdemi állásfoglalás kialakítását, és az annak megfelelő intézkedés megtételét elmulasztja, vagy az országgyűlési biztos az állásfoglalással, a megtett intézkedéssel nem ért egyet, a Biztos – az éves beszámoló keretében – kérheti, hogy az ügyet az Országgyűlés vizsgálja ki. Ha megállapítása szerint a visszásság kirívóan súlyos, illetve a természetes személyek nagyobb csoportját érinti, indítványozhatja, hogy az Országgyűlés az adott kérdés megtárgyalását már az éves beszámolót megelőzően tűzze napirendre.

Budapest, 2010. január 5.

dr. Fülöp Sándor
a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa